

binți ale acesteia, a rămas în casa ei o bună bucată de vreme, așa cum aflăm din lucrarea *Preslavnaia Gora...*, odihnindu-se „după truda îndelungată a drumurilor sale”.

Temătoarea de Dumnezeu moșieră Goiskaia l-a primit cu bunăvoință în casa sa pe înaltul oaspete și, după obiceiul rusesc, i-a arătat cea mai înaltă cinstire. Ca recunoștință pentru primirea sa, mitropolitul i-a dat la plecare ca blagoslovenie o veche icoană a Maicii Domnului cu Pruncul Cel mai înainte de toți vecii, pe care el o adusese tocmai de la Constantinopol. Purtase icoana până atunci cu sine ca pe un odor de mare preț, însă Pronia lui Dumnezeu l-a îndemnat să o lase pe ea în Volnîia, ca binecuvântată moștenire.

Icoana dăruită de Ana Goiskaia avea (după descrierea lui A.F. Hoinațki) 6,25 verșce¹ în înălțime și 5,12 verșce pe lățime (32,8 x 26,88 cm).

Era pictată cu vopsele de ulei, în stil clasic bizantin, pe lemn de tei, având bătute pe spate (ca să nu se curbeze) două scândurele din stejar (despărțiri). După cum aflăm din lucrarea *Preslavnaia Gora Poceaevskaia*, icoana

¹ Veche unitate de măsură rusească (n. tr.)

a fost acoperită mai întâi cu un strat subțire de argint, fiind îmbrăcată ca într-o cămașă. Însă cu timpul această îmbrăcămintă s-a degradat, ca și cum ar fi fost împărțită în pătrățele, drept pentru care în cele din urmă ea a fost schimbată din nou, fiind refăcută din perle mărunte.

Icoana (tipul Umilenie) zugrăvește pe Maica Domnului încinsă, cu Pruncul Cel Preasfânt pe partea dreaptă. Pe partea stângă, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu ține o pânză, care acoperă picioarele și spatele dumnezeiescului Prunc. Domnul Iisus Hristos ține mâna stângă pe umărul Maicii Domnului, iar cu cea dreaptă binecuvântează; Maica Domnului are preacinstita sa față aplecată spre capul Fiului, exprimând dragostea ei cea mare către El, „cu afecțiune și expresivitate unindu-și chipul ei de mamă cu chipul Fiului”¹. Deasupra icoanei observăm obișnuitul înscris greco-slav, monograma: MP DV-Maria Deva²; în partea dreaptă, pe partea Mântuitorului, se află monograma IC XC-Iisus Hristos. Pe marginea acestei icoane sunt, de asemenea, șapte mi-

¹ Citat din *Gora Poceaevskaia...*

² Fecioara Maria.

niaturi înfățișând gravuri de sfinți. În dreapta sus, după cum glăsuiește înscrisul, este zugrăvit proorocul Ilie; jos – Sfântul Mucenic Mina; în stânga sus – Sfântul Întâiul Mucenic Ștefan; în partea de jos – Preacuviosul Avramie. În partea de jos a icoanei aflăm chipurile a trei sfinte: Sfânta Muceniță Paraschevi, Sfânta Mare Muceniță Ecaterina și Mucenița Irina Fecioara. Sfânta icoană, dăruită de către Neofit familiei Goiski, nu dintr-odată a început să-și arate puterea ei minunată. „S-a aflat multă vreme icoana – după mărturia lucrării *Gora Poceevskaia* – în casa fericitei moșiere Goiskaia”, însă abia după 30 de ani a început să se observe ieșind din ea o oarecare lumină neobișnuită. Aceasta se întâmpla prin 1597, tocmai în toiul Uniației, ce fusese introdusă de soborul de la Bretsk din jurul anului 1596. Creștinii ortodocși au văzut în aceasta osebită lucrare a Proniei lui Dumnezeu, care, pe lângă amarele ispite din partea Uniației, a pregătit înaintașilor pravoslavnici și mângâiere binefăcătoare prin icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului. Maica Domnului încă de demult alesese însă Muntele Poceevului ca loc al așezării sale

pentru apărarea poporului ortodox, spre încurajarea, mântuirea și mângâierea lui.

Slugile au anunțat-o mai întâi pe moșiera Goiski „că o lumină harică răzbate din icoana lui Neofit”, însă ea nu a vrut să ia aminte, până ce nu a văzut în vis icoana „într-o mare lumină”. Dar, necrezând nici visului, Ana Goiskaia nu a dat importanță deplină acestui fapt până ce nu a văzut aieva lumina răzbătând din icoană. Ea a început deci, după aceasta, să privească altfel icoana minunată. Cu osebită evlavie, a așezat-o în locul cel mai cuviincios din casă și a pus să se ardă înaintea ei o candelă de veghe. Nu a trecut însă multă vreme, că puterea harică ce răzbătea din icoană a început să izvorască primele minuni. Ana Goiskaia avea un frate bun, Filip Kozinski, orb din naștere. Crezând în puterea icoanei, moșiera l-a îndemnat pe el să se roage Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, înaintea icoanei ei cele minunate, „ca prin preaputernicele sale rugăciuni, să ceară de la Domnul vederea pentru fratele său”. Și doar ce s-a rugat Filip cu credință înaintea icoanei celei dăruite de Dumnezeu, că în același ceas ochii lui s-au deschis,

„asemenea orbului celui din naștere din Evanghelie”. El a început să vadă ca și cum nu ar fi fost orb niciodată.

După câteva astfel de neîndoielnice minuni, le-au devenit tuturor limpezi lucrurile, iar Goiska s-a hotărât din acel ceas să nu mai țină icoana în casa sa. Adunându-se monahi, preoți și mulțime de drept credincioși în procesiune, „cu cântări duhovnicești” au mutat-o pe ea în Muntele Poceaevului și au dat-o spre veșnică păstrare monahilor care locuiau în peșteri. Atunci Goiskaia a făcut mari jertfe pentru cei care se aflau în peșterile de lângă vechea biserică a Adormirii Maicii Domnului de la Poceaev: ogoare, pășuni, șase familii de țărani, dijmă din toată roada strânsă din averea ei. Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului a fost așezată mai întâi în această veche biserică. Minunata vindecare a lui Filip Kozinski și sărbătoreasca strămutare a icoanei din casa Goiski către obștea Poceaevului au avut loc, se pare, chiar la începutul anului 1597, căci pe data de 1 februarie 1597 Ana Goiskaia alcătuia deja „pentru slava cea mare a Maicii Domnului” „un înscris testamentar” pentru ridicarea în lo-

cul pustiei peșterilor a Mănăstirii Poceaevului, „pentru a locui acolo toți călugării buni, temători de Dumnezeu, nu de altă credință în afară de cea grecească, supuși Bisericii Răsăritului, și doi cântăreți bisericești („la ascultare”). Ana Goiskaia va trece la Domnul însă în 1617, lăsându-și averea sa, împreună cu Mănăstirea Poceaevului, nepotului său, Andrei Firlei, nobil de Beliski, ajuns mai apoi voievod al Sandomirskului.

Încă din anul 1607, după mărturia lucrării *Gora Poceaevskaia*, prin bunăvoința fondatorilor „s-a mărit numărul călugărilor”, însă pentru mănăstire „răsunase ceasul mulțimii necazurilor”. Trecuseră deja 300 de ani de când Rusia se eliberase de sub jugul tătar-mongol, însă năvălitorii tătari din Hoarda de Aur încă mai bântuiau prin pământurile Volîniei. Aceștia treceau prin foc și sabie tot ce întâlneau în cale. În anul 1607, una din aceste hoarde a năvălit și în Mănăstirea Poceaevului; în acea vreme, după cum grăiește o tradiție locală, un oarecare monah se afla pe munte, săvârșind rugăciunea. Tătarii, observându-l, cu nădejdea să-l robească pe el, l-au atacat îndată, însă văzându-l